

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
КЗ «Самгородоцька спеціальна
школа» Вінницької обласної Ради
протокол №1 від 28.08.2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор КЗ «Самгородоцька
спеціальна школа» Вінницької
обласної Ради

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«САМГОРОДОЦЬКА СПЕЦІАЛЬНА
ШКОЛА»
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

II ступінь (5-10(11) класи)

Вступ

Комунальний заклад «Самгородоцька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради є закладом загальної середньої освіти, для осіб з особливими освітніми потребами, які мають порушення зору, порушення інтелектуального розвитку, порушення опорно-рухового апарату.

Освітня програма КЗ «Самгородоцька спеціальна школа» Вінницької обласної Ради II ступеня (5-10 класи) розроблена відповідно до:

- Закону України «Про освіту» (стаття 33),
- Закону України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 11),
- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 та на основі Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами затвердженої наказом МОН України від 07.12.2021 №1317

- наказу МОН України від 02.08.2024 р. № 1093 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»,

- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти,
- навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України (лист МОН про перелік навчальної літератури, рекомендованої МОН України для використання у 3О у відповідному навчальному році)

Освітня програма визначає:

- Загальний обсяг навчального навантаження;
- Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальної програми, відповідно до кожної змістової лінії;
- Інструментарій оцінювання здобувачів освіти;
- Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- Вимоги до осіб, що можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу

Головними завданнями спеціальної школи є забезпечити безперервний освітній процес у школі та охоплення усіх здобувачів освіти якісним навчанням з урахуванням попиту освітніх послуг. Пріоритетними є такі напрями освітньої діяльності:

- Продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа»;
- Впровадження у 5-9(10) класах нового Державного стандарту базової середньої освіти;

- Посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції; просвіта з питань особистої безпеки;
- Організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- Психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану.
- Виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- Розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- Формування в учнів свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

РОЗДІЛ І

Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-х класів складає 27.5 год на тиждень/962.5 годин на навчальний рік, 6-х класів – 29.5/1032.5 годин, 7-х класів – 32/1120 годин, 8-х класів – 32.5/1137.5 годин, 9-х класів - 32/1120 годин, 10-х класів - 32.5/1137.5 годин без врахування годин виділених на корекційно-розвиткову складову.

Навчальний план закладу містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для спеціальних закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності та корекційно-розвитковий складник, який передбачає години корекційної роботи відповідно до специфіки закладу.

Корекційно-розвиткова робота в 5-8 класах становить 6 годин на тиждень, відповідно 210 годин на навчальний рік, в 9-10 класах – 5 годин на тиждень / 175 годин на навчальний рік.

Типовим навчальним планом також передбачені додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором: в 5 класі – 0.5 годин на тиждень, в 6 класі – 1.5 год, в 7 класі – 1 година, у 8 класі – 1.5 годин, в 9 класі – 2 години, в 10 класі – 1.5 годин на тиждень.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з порушеннями зору (для дітей зі зниженим зором) з українською мовою навчання та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей зі зниженим зором з українською мовою навчання. (Додаток 1).

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-ти денним навчальним тижнем.

Освітню програму КЗ «Самгородоцька спеціальна школа» укладено за такими основними освітніми галузями:

Мовно-літературна освітня галузь (МОВ)

Мовно-літературна освітня галузь включає 4 групи споріднених результатів навчання, а саме:

1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів і використання її для збагачення власного досвіду.
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Мовно-літературна освітня галузь реалізовується через окремі предмети. Такі як: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література» та «Іноземна мова».

Математична освітня галузь (МАО)

Метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Математична освітня галузь реалізовується через предмети «Математика у 5 та 6 класі, «Алгебра» та «Геометрія» у 7-10 класах.

Природнича галузь (ПРО)

Метою природничої освітньої галузі є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій

на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Природнича освітня галузь реалізовується через такі предмети: інтегрований курс «Пізнаємо природу» у 5-6 класах, «Географія» у 6-10 класах, «Біологія» у 7-10 класах, «Фізика» у 7-10 класах та «Хімія» у 7-10 класах.

Соціальна та здоров'язбережувальна (СЗО)

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Галузь реалізовується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» у 5-10 класах, «Підприємництво та фінансова грамотність» у 9-10 класах.

Громадянська та історична освітні галузі (ГІО)

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.

Дана галузь реалізовується через предмет «Вступ до історії України та громадянської освіти» у 5 класі, «Історія України. Всесвітня історія» у 6 класі, «Історія України» у 7-10 класах, «Всесвітня історія» у 7-10 класах, «Громадянська освіта» у 8 класі та «Правознавство» у 9 класі.

Технологічна освітня галузь (ТЕО)

Метою технологічної освітньої галузі є реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Технологічна освітня галузь реалізовується через предмет «Технології» у 5-10 класах.

Інформатична освітня галузь (ІФО)

Метою інформатичної освітньої галузі є розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і

суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

Інформатична освітня галузь реалізовується через предмет «Інформатика» у 5-10 класах.

Мистецька освітня галузь (МІО)

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Мистецька освітня галузь може реалізовуватися через окремі предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 5-7 класах., та через інтегрований курс «Мистецтво» у 8-10 класах.

Фізкультурна освітня галузь (ФІО)

Метою освітньої галузі фізичної культури є гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.

Фізкультурна освітня галузь реалізовується через предмет «Фізична культура» в 5-10 класах.

Корекційно-розвиткова робота базової середньої освіти (5-10 класи) реалізовується через наступні предмети:

- Розвиток мовлення (70 годин на навчальний рік у 5-10 класах);
- Лікувальна фізкультура (по 35 годин на навчальний рік у 5-10 класах) ;
- Ритміка (по 35 годин на навчальний рік у 5-10 класах) ;
- Соціально-побутове орієнтування (по 70 год на навчальний рік у 5-8 класах та по 35 годин на навчальний рік у 9-10 класах);

Предмет «Розвиток мовлення» ставить за мету розвиток мовлення, формування навичок звуковимови, розвиток фонематичних процесів і звуко-буквеного аналізу і синтезу, збагачення та уточнення словникового запасу, розвиток уваги до морфологічного складу слів та словозміни у словосполученнях, над граматичною структурою речення, правильним складанням простих і поширених речень, вживанням різних граматичних конструкцій у зв'язному мовленні, розвиток діалогічного і зв'язного мовлення, запобігання порушення писемного мовлення.

Предмет «Лікувальна фізкультура» є доповненням до програми з фізичної культури для цього типу навчального закладу. Лікувальна фізична культура

у спеціальних школах для слабозорих дітей спрямована на підвищення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, опорно-рухової та інших систем з урахуванням наявних порушень їхнього розвитку, підвищення рівня здоров'я учня в цілому, профілактику ускладнення хвороб, розвиток компенсаторних функцій сенсорної системи організму дитини зі зниженим зором, спрямована на збільшення рухової активності учня. Загальними завданнями лікувальної фізичної культури для дітей зі зниженим зором є наступні:

- лікування захворювань, профілактика їх ускладнень і загострень;
- підвищення фізіологічної активності органів і систем організму школярів, ослаблених хворобою;
- зміцнення, охорона здоров'я учнів та їх загартування.

Метою предмету «Ритміка» є розвиток у здобувачів освіти відчуття ритму за допомогою таких засобів, як: музика, рухи, мовлення. Розвиток відчуття ритму як сенсорної основи життєдіяльності дитини з порушенням зору є одним із джерел життєвого тонусу, запорукою її мобільності, орієнтації в просторі.

Предмет «Соціально-побутове орієнтування» має за мету практичну підготовку дітей з порушеннями зору до самостійного життя, формування знань та вмінь, пов'язаних з власною поведінкою у різних життєвих ситуаціях, вироблення навичок спілкування з оточуючими людьми, підготовку до самостійної життєдіяльності, оволодіння життєво-важливими побутовими вміннями і навичками.

ДОДАТОК 1

Додаток 8 до Типової освітньої програми «Типовий навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з порушеннями зору (для дітей зі зниженим зором) з українською мовою навчання та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей зі зниженим зором з українською мовою навчання, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 року №1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10(11 класів) спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітні галузі	Орієнтовний перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Рекомендована кількість годин на тиждень у класах					
		5	6	7	8	9	10
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
	Іноземна мова	4	4	3.5	3.5	3	3
Математична	Математика	5	5	-	-	-	-
	Алгебра	-	-	2.5	2.5	3	3
	Геометрія	-	-	2	2	2	2
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	-	-	-	-
	Біологія	-	-	2.5	2.5	2.5	2
	Географія	-	1	2	2	1.5	1.5
	Фізика	-	-	2	2	2	2.5
	Хімія	-	-	1	1.5	2	2.5
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0.5	0.5	1	1	0.5	0.5
	Етика/Культура добросусідства	0.5	0.5	-	-	-	-
	Підприємництво і фінансова грамотність	-	-	-	-	0.5	0.5
Громадянська історична та	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	-	-	-	-
	Історія України.	-	2	-	-	-	-

	Всесвітня історія						
	Історія України	-	-	1	1	1	1
	Всесвітня історія	-	-	1	1	0.5	0.5
	Громадянська освіта	-	-	-	0.5	-	-
	Правознавство						
	Правознавство	-	-	-	-	0.5	-
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1.5	2	2.5
Технологічна	Технології	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1.5	1.5	1.5	1.5	1	1
	Або окремі предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво»						
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	2	2	2
Разом		27.5	29.5	32	32.5	32	32.5
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	1	1
	Розвиток мовлення	2	2	2	2	2	2
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2	2	2
Разом		6	6	6	6	5	5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0.5	1.5	1	1.5	2	1.5
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)		28	31	33	34	34	34
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		25	28	30	32	32	32

РОЗДІЛ II

Очікуванні результати навчання здобувачів освіти

Перелік основних компетентностей :

- вільне володіння державною мовою,
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність,
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- підприємливість і фінансова грамотність;

Наскрізнi вміння:

- читати з розумінням;
- висловлювати власну думку усно і письмово;
- критично та системно мислити;
- діяти творчо;
- виявляти ініціативність;
- здатність логічно обґрунтувати позицію;
- конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми;

РОЗДІЛ III

Інструментарій оцінювання

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне, формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі такого алгоритму діяльності вчителя:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, період, відведений для вивчення

теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання; інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;

- надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок I та II семестрів. Для визначення річної оцінки потрібно врахувати динаміку особистих досягнень учня протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п.3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Оцінка результатів навчання є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, його батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного оцінювання результатів навчання, застосовують у формуальному оцінюванні, зокрема для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем та коригування освітнього процесу.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання можна застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 1). У даній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання результатів навчальних досягнень учнів 5-го класу (підсумкове та проміжне оцінювання) буде здійснюватись за 12-ти бальною шкалою, а його результати позначати балами від 1 до 12, та супроводжуватись вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі).

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Додаток 2

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну

		без істотних змістових і логічних неточностей	інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або

			відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

РОЗДІЛ IV

Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти внутрішньої системи забезпечення освіти

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в населеному пункті, де розташований освітній заклад та епідеміологічної ситуації в регіоні. Рішення про форму організації освітнього процесу приймається за участю батьків.

Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному та дистанційному режимі.

Форма організації освітнього процесу може змінюватись впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті та епідеміологічної ситуації в регіоні.

Освітня програма передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісних світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосовувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Положення «Про спеціальну школу» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019, № 221 (в редакції постанови від 03.11.2021, № 1132) – для дітей із зниженим зором – не більше 12 учнів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 5-6 класах – 45 хв. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Мова викладання предметів – українська.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

РОЗДІЛ V

Вимоги до осіб, що можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

РОЗДІЛ VI

Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу

Перелік модельних навчальних програм для учнів, які здобувають базову середню освіту.

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		
	Назва програми	Автор(и)	
Мовно-літературна (українська мова)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Пліванчук К.В., Попова Т.Д.	Наказ МОН України від 24.07.23 №883
Мовно-літературна (українська літературна)	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Заболотний О.В., Слоньовська О.В., Ярмульська І.В.	Наказ МОН України від 01.12.2023 р. № 1466
Мовно-літературна (зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., та ін.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., та ін.	Наказ МОН України від 10.10.2023 р. № 1226
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., та ін.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795, у редакції наказу №143 від 09.02.2022
	Модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної	автори: Мерзляк А.Г., Номіровський	Наказ МОН України від 12.07.2021р. №

	середньої освіти	Д.А.	795, у редакції наказу №143 від 09.02.2022
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	автори . Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Запотоцький С.П., Карпюк Г.І.,	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Автори: Балан П.Г., КУлініч О.М.	Наказ МОН України від 06.09.2023р. № 1090
	Модельна навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я.	Наказ МОН України від 16.08.2023 №1001
	Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Григорович О.В.	Наказ МОН України від 27.12.2023р. № 1575
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: Бакка Т.В., Желіба О.В., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: О.Гісем, О. Мартинюк,	Наказ МОН України від 18.10.2022 № 921
	Модельна навчальна програма «Історія України. 7-9 класи » для закладів загальної середньої освіти	автори: Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л.	Наказ МОН України від 27.11.2023р. № 1449
	Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л.	Наказ МОН України від 27.11.2023р. № 1449
	Модельна навчальна програма «Громадянська освіта. 8 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: О.І.Пометун, Т.О.Ремех, Г.В.Сєрова	Наказ МОН України від 14.08.2024 р. № 1138
	Модельна навчальна програма «Правознавство. 9 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: Пометун О.І., Ремех Т.О., Рябовол Л.Т.	Наказ МОН України від 15.05.2025 №732

Соціальна та здоров'язбережувальна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	автори: Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич)	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	автори: Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич)	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти	автори: Бондаренко О. О., Ластовецький В. В. Пилипчук О. П., Шестопапов Є. А.	Наказ МОН України від 06.09.2023р. № 1090
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	автори: Масол Л. М., Просіна О. В.	Наказ МОН України від 12.07.2021р. № 795
	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	автори: Кондратова Л. Г.	Наказ МОН України від 24.07.2023р. № 883
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори: Баженков Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А.	Наказ МОН України від 22.08.2024р. № 1185

Перелік програм корекційно-розвиткового складника

Корекційно-розвиткова робота	Програми з корекційно-розвиткової роботи 5-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором «Соціально-побутове орієнтування». 2016 рік	автори: О.Легкий О.Якимів
	Програми з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором «Розвиток мовлення». 2016 рік	автори: Гудим І.М. Христосєва Н.В.
	Програми з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура. (Ритміка)» 5-6 класи спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором. 2016 рік	автори: Шеремет Б.Г. Начинова О.В.
	Програми з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» 5-9 класи спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором. 2016 рік	Автори: О.Легкий О.Якимів